

A TORONY

Az angyalok tönkretettek, szétszórtak, vesztünket okozták. Mert nem voltunk mi mindig ennyire erőtlének és boldogtalanok.

Kezdetben csak mi voltunk, mi emberek, még azelőtt, hogy a hallhatatlanok beavatkoztak volna. Egyetlen nyelvet beszéltünk, ugyanazon szülők fiai voltunk, így természetesnek vettük, hogy együtt építkezzünk. Összegyűltünk a pusztában és elcsodálkoztunk a sátrak sokaságán, és oltárain gazdagságán. A legbölcsebbek a szent könyveket kutatták, miközben fiataljaink úgy örültek egymásnak mint egy új életnek. Már a kezdet kezdetén elvetettük egy vár építését amelyben meghúzódhatunk családjainkkal és ingóságainkkal együtt; túl egyszerűek voltunk és túlságosan is szerettük a határtalan tereket, semmint hogy egy ilyen várfal megépítésére bárki is rá tudjon venni.

Végül abban egyeztünk meg, hogy tornyot építünk, egy éber szem az ég áthatolhatatlan arcán. Két tábornok hoztunk létre: egyeseknek az volt a dolga, hogy a sivatagból, nagy távolságokról hozzák el az építkezéshez szükséges nyersanyagot, a többiekre pedig az a feladat maradt, hogy hatalmas csigákat készítsenek a kövek felemeléséhez és egymáshoz illesztéséhez. Akkoriban az idő nem számított nekünk, így nem tudom mennyi időt vártunk míg a gigantikus alapot elhelyezhettük. Azonban, hogy ez megvolt, a torony napról napra gyarapodott, dicsőséget és örök emlékezetet ígérve. E befejezetlen növekedés kezdetén észrevétlenül angyalok kezdtek szállni közénk. Álmaink sikerétől megrészegülve, hagytuk becsapni magunkat apatikus megjelenésüktől, érdektelen arcuktól és nem üztük el őket. Ott lebegtek a torony felett, néha megállva a legmagasabb párkányokon. Halk, önálló léptekkel kutatták a kígyózó folyosókat, masszív lépcsőket, meredek hidakat, melyek örökkévalóságot sugárzó hangulatára annyira büszkék voltunk. Sohasem maradtak éjszakára és egy szavukat sem hallottuk soha.

Az alászálló angyalok egyre növekvő száma tragikus módon kapcsolódott egy számunkra jóval nyugtalanítóbb jelenséghez, ezért nem figyeltünk fel sem az elszaporodásukra sem a torony jövőjével kapcsolatos véleményük megváltozására. A halál, ami ritka vendég volt, minden oldalról körülvett bennünket. Volt benne valami alpári, kegyetlen, ami nem engedte, hogy egy másik világba nyíló kaput lássunk benne. Közben a sivatag is ellenségessé lett, egyre nagyobb lett, ahogy egyre jobban láttuk beláthatatlan tereit. Mennyi halandóság és félelem volt bennünk akkoriban! Az első halottakért egy egész napra abbahagytuk a munkát, és gyászénekekkel kísértük el egészen a pusztaság keményföldjébe ásott gödörig. Így fedeztük fel a köves fennsíkot, a homok mozgó hullámai alatt. De akkor túlságosan felkavart és elkábított mindenkit a fájdalom, és nem láttunk benne többet mint még több gyötrő fáradozást. El kellett jönni az angyaloknak, hogy kinyissák a szemünket – de milyen áron!

Boldog első halottak! Hamarosan oda jutottunk, hogy meg se álljunk az elhunytakért. Csak a családjuk gyászolhatta őket a gödörnél. A kőhordó karavánok visszatértek a sivatagba és az első kőhordók fiai és unokái vezették őket. Olyannyira ránk nehezedett a halál, hogy az ötszáz év alattiak halála sem kavart fel. A bizonytalanság és a mulandóság addig ismeretlen érzése megzavarta tisztánlátásunkat és azokban a gyászos időkben senki sem gondolt arra, hogy bármiféle kapcsolat lehet a szárnyas lények és a dolgainkat aláásó szerencsétlenségek között. Csak amikor már nem volt erőnk szembeszállni és minden rég eldőlt, csak akkor láttuk tisztán azokat az apró eseményeket, melyeket megelőzve megmenekülhettünk volna. Például, habár nem elegyedtek szóba velünk az angyalok hosszú hetekig maradtak a kihalt táborban, figyelve

minden mozdulatra. Nem hatotta meg őket a köröttük tomboló pusztulás. Épp ellenkezőleg, valami hallgatag hűvösségbe zárkóztak be, mintha csak fajtánk teljes kihalását várnák. Mi pedig építettünk, temettük a halottakat, építettünk, a születések abbamaradtak, építettünk, mennyi reménység volt még bennünk? Építettünk, építettünk...

És ez talán megmentett minket az utolsó mészárlástól. Abban a pillanatban, hogy az angyalok értésünkre adták, ők is részt akarnak venni a toronyépítésben, a halál eltűnt oldalunkról. Vajon miként győzhettük volna le vakságunkat? A bizonyosság, hogy végleg eltűnünk a föld felszínéről teljesen eluralkodott rajtunk, ezért nem is csoda, ha felszabadítókként fogadtuk őket, anélkül, hogy megijesztett volna nagyszámú jelenlétük, mely szinte meghaladta a miénket, és nem sejtettük: ha szerződést kötünk velük, azzal át is kerülünk egy másik törvény alá, ami idegen a mi hagyományainktól. Az angyalok beszéltek hozzánk és itt kezdődtek az első nehézségek. Nagy erőfeszítéseket tettünk, hogy megértsük őket. Egyetlen kerub sem beszélt a másikkal hasonló nyelven. A furcsa az volt, hogy mégis megértették egymást, mintha csak a számunkra létezett volna különbség a nyelvek között melyeken a törvényeket adták. És megint elkövettük azt a hibát, hogy testvérként kezeltük őket: halhatatlanokként, akik csak elenyésző mértékben erősebbek nálunk. Akkor sem lázadtunk fel, amikor a torony tervét és alapját maguknak követelték. Akkor se szóltunk, amikor az utolsó karavánt már angyal vezette. Odáig jutottunk alantasságunkban, hogy ebben a hallgatólagos rabszolgaságban egy megegyezést láttunk, ami megment bennünket a pusztulástól. Hozzászoktunk, hogy figyeljük az idő múlását, és olyan hamar hozzászoktunk a vele járó nyugtalansághoz, hogy nem is kutattuk: vajon az égieknek köze van-e ehhez a legújabb zavarhoz.

Az igazsághoz hozzátartozik; az elején teljes egészében éreztük a bennünk rejlő képességek felsőbbségét. Először forrásokat fakasztottak a sivatagban. Nagy magasságokba emelkedtek, és szárnyalásukat hirtelen abbahagyva, dárdaként csapódtak a földre. Kutak maradtak a nyomukban. Aztán megmutatták, hogyan áshatjuk ki a köveket a pusztaság gyomrából. Pontosan egy évet dolgoztunk az első hatalmas kötőmb leválasztásán, de az egyszer már megnyílt kőfejtő megkönnyítette a munkánkat. Az emberek száma, a karavánosokkal együtt megduplázódott és megint többen voltunk mint az angyalok. A toronyépítésben játszott szerepük érzékelhetően csökkent és a mérleg szinte kiegyensúlyozódott. Az, hogy nem voltak újabb halottak elveszettnek hitt érzéseket hozott vissza, és a szívekben ismét életre kelt az uralkodói ösztön. Egy adott pillanatban esélyt kaptunk a hatalom birtoklására, de akkoriban még túl nemeslelkűek voltunk ahhoz, hogy éljünk is vele. Megelégedtünk azzal, hogy újra az angyalok testvérei vagyunk. A lehetőség egyszerre mutatkozott meg az ő sötétségtől való félelmükkel. Az állati zsírral működtetett lámpások nem bizonyultak elegendőnek, hiszen a magaslatok fényeihez voltak szokva. Az angyalok akkor egy iszonyú, de a számukra teljesen megszokott dolgot határoztak el, csak mi emberek teltünk meg iszonyattal. Napszálltakor összegyűltünk és körbeállva harci arénát formáztunk, ahol két kardokkal felfegyverzett angyal küzdött meg egymással előttünk. A legyőzött alávetette magát szárnyai elégetésének. A fény, amit ezek adtak elég volt az egész éjszakán keresztül. A lángok varázsos tündöklése és szokatlanul átható ereje az első pillanattól lenyűgözött és megrémített minket. Mi is kardokat viseltünk, és megtanultuk használni őket, hogy megvédjük magunkat a szent könyvek homályos részleteiben megjövendölt inváziótól, de még egyszer sem láttunk igazi harcot, és egy különös szédülés, a szív különös borzongása vett erőt rajtunk, amikor a sebesült és lefegyverzett kerub megadta magát egy kimerítő összecsapás után. Ó, Uram, milyen hamar megtanultuk a kegyetlenséget! Milyen hamar hozzászoktunk az angyalok rettenetes és csodás áldozatához! A láng fénye először vérszín pirosba váltott, és lángnyelvei a vértől és erőből fosztott angyal

szenvedéseit mutatták. A halványkék szíjn a fehérló fényt jelezte előre, ami egyenletesen és magasan lángolt, s mindig az éjszaka közepén csapott fel. Ebben a fényben a fiatalok összevegyültek és a nők könnyedén szültek, akár egy derűs délutánon, az angyaloknak pedig végre sikerült elaludni. A legnyugodtabb és legmeggrázóbb fény volt. Úgy tűnt, hogy a teremtés ajándékairól beszél, amit a szeráf most vesz el végleg. Az egész környéken sosem látott nappali fény lett, hosszú, egészen a sivatag pereméig érő árnyékokkal. A zöld szín, ami magával hozta a láng gyengülését is, elvegyült a pusztaság tiszta hajnali fényével. Napfelkelte után a láng lilás árnyalatba ment át, és most először fekete, fullasztó füstöt árasztott, az angyalt pedig kövekkel kergették el. Azoknak akiket feláldoztak, már lehetetlen volt, hogy egyetlen lendületből felérjenek az egyre magasabb torony tetejére. Ezért, és talán egyéb, számunkra rejtve maradt okok miatt, a legyőzött angyalokat nem engedték az építkezéshez és a kőfejtőbe küldték. A megcsonkítatást furcsa jelenség követte: a testük a többi fel nem áldozott testvérükhöz képest, egyre sötétebb, egyre földszínűbb lett. A büntetés súlyos volt: nappal kénytelenek voltak a kőfejtő homályában vágni a kőlapokat, és csak éjszaka volt nyugodalmuk, a következő szárnyas áldozat magas, fehérló fényénél.

Azok az éjszakák nem törölhetők ki az emlékezetemből. A kegyetlenség boldogtalan inasévei közepette, de magasan ezek fölött, ott állt a kiválasztott angyalokkal való szívbéli barátság lehetősége. Szorosan kötődtem Rafael angyalhoz: kezdetben csak tiszteletből, mert ő volt az egyetlen, aki nem kényszerített, hogy megtanuljuk a nyelvét és a mi nyelvünkön beszélt, és végül azért, mert megszerettem. Ahogy eldőlt valamely szárny elégetése, Rafael komor, áthatolhatatlan meditációba merült, de maikor jóval később ismét kinyitotta szemeit, azok derűsen fénylettek. A finom szomorúság és a megértés amellyel minden esetben fogadott hozzásegített, hogy mélyebben belelássak a dolgokba. Végtelenül sajnálom, hogy nem tartottam észben semmit kései, a mennyországról szóló monológjaiból, mert a napközben felgyülemlett fáradtság letaglózott és gyakran megtörtént, hogy fejemet térdére hajtva aludtam el hirtelen, és hangja elkeveredett álmaim fantázia képeivel. Ezért a mennyország nekem az égett angyalszárnyak bűzével kezdődik és egy visszafogott hanggal, ami elmond mindent, de nem engedélyez egyetlen emléket sem.

A sors úgy hozta, hogy az éjszakánként ismétlődő rituális harc egyik szereplője az én olyannyira szeretett Rafaelem legyen. Szívszorongva, dühösen és gyűlölettel figyeltem az ügyetlen, vérlázító harcot, amely a kerub elítélését jelentette. Csak jóval később értettem meg a nagyságot és a megvetés amellyel hagyta legyőzni magát. Nem hunytam le a szemem azon az éjszakán, engem is megperzselt egy kegyetlen tűz és a következő napot a fájdalomtól némám dolgoztam végig. Az első éjszakán az angyal elkerült. Nem sikerült rátalálnom, pedig végigjártam az egész tábor a nevét kiáltozva. A második éjszakán magától telepedett mellém. A teste már emlékeztetett a földre. Nehéz illatot árasztott, és minden a hányingert elrejtteni kívánó erőfeszítesem ellenére, észrevettem, hogy elsápad. Attól az estétől kezdve már nem beszélt a paradicsomról. De megnyílt egy másik világ mindegyre kérdező és megkínzott elmém előtt. Most láttam meg először a maga nyers és bűnös valóságában, azokat a tetteket, amelyeket testvéreimmel együtt hajtottam végre. Rafael felfedte előttem azokat az érzéseket és rémisztő hazugságokat, ami az elítéltek és a kőfejtőben dolgozók földalatti világát mozgatta. Mi emberek, hagytuk, hogy eluralkodjon rajtunk a legkeserűbb önáltatás, miközben az angyalok, a maguk bűnös gögijében kiprovokálták, hogy két kibékíthetetlenül ellentétes táborra szakadjunk, pajzsként használva bennünket az Istennel folytatott vitájukban. Egy hatalmas verseny táplálta az égiek két csoportjának rejtett, de lángoló gyűlöletét. A torony már olyannyira magas volt, hogy mi, emberek, már abban reménykedhettünk: még halálunk előtt elérjük a mennyországot.

De a mélyben levők cselszövése megmutatta a dolgok igazi arcát. Ahogy növekedett a torony, úgy mélyült a kőfejtő is, ahonnan a köveket hozták. A magasságra, ami boldog félelemmel töltötte el lelkünket, mint egy pokoli árny, úgy válaszolt a mélyben növekvő, fordított és üres torony. Megvan annak a veszélye, mondta Rafael, amikor utoljára találkoztunk, hogy a föld alattiak, megerősödve a bennük egyre növekvő gyűlölettől, hamarabb érjenek a pokol kapujáig minthogy mi elérjük az örök birodalom bejáratát. És akkor elveszünk örökre.

Mindezeket elmondtam testvéreimnek, az embereknek. A második napon, miután a bölcsek megfejtették a szent könyvek homályos részeinek jelentéseit, és mindannyian tudtuk, hogy szembe kell szállnunk a hallhatatlan angyalokkal – fellázdadtunk. Kezdetben, a szárnyas lények első meglepetésükben visszakoztak. Nem sokkal később visszahúzódtak a torony legmagasabb szintjére. Ahogy felfele haladtunk és közeledtünk felénk egymást bátorítva, a halál kaszálni kezdett sorainkban. Megtizedelve, a csúcs felé vezető lépcsők felénél letettük a fegyvert.

Az angyalok rabokká tettek minket és pusztá eszközökként kezeltek. Megtiltottak minden kapcsolatot közöttük és az emberek között. Az ellenkezőket megbüntették: az embert – megölték, a kerubnak elégették szárnyait. De megengedték a verseny folytatását, ami a sötét erők elszabadulásával fenyegetett. Fegyveres angyalok őriztek bennünket és egész éjszaka hallottuk a fejünk fölötti szárnyak suhogását. Reggelente ellenséges kiáltások ébresztettek és munkára hajtottak minket. Minden ellenállót azzal büntettek, hogy a kőfejtő mélyébe küldték. Az üres torony sokkal gyorsabban haladt mint az, ami a felszínen épült. Minden reményünk elveszett, az öregek hamut szórtak a fejükre és éhen haltak a pusztában, a nők megfojtották gyermekeiket és saját fejüket a kövekhez csapták.

Az egyik éjszakán hatalmas zaj állított talpra valamennyiünket. A fehér fényben, amit egy másik elítélt angyal szárnya bocsátott ki, láttam a dühödt angyalokkal zsúfolt eget, akik úgy tűnik kerestek valamit. A lárma eltartott reggelig. Azon a napon nem dolgozott senki. Furcsa híresztelések terjengtek. Az egyik ilyen hír magával ragadott és akaratlanul is Rafael nevét formázták ajkaim. Egy földalatti szeráf becsapta az öröket és megpróbált ismét a magasságokba emelkedni. A nyugtalan angyalok mindenütt keresték, s mert nem találták, fel voltak készülve a legrosszabbra is a dolgaikról értesült ég irányából.

A második napon a torony tetejét teljesen befedték. Dél tájban egy láthatatlan kéz, anélkül, hogy egyetlen kő is elmozdult volna, beledöntötte a tornyot a másik üres toronyba. Az összeomlás szinte észrevétlenül történt. Az angyalok fejvesztve keringtek az erdőben, egymást vádolva, hiábavaló szavakat vágva egymás fejéhez, és egymásnak estek. Ott fetrengtek egy értelmetlen és törvénytelen harc közepén egészen estig. Mégis volt annyi erejük, hogy uralkodjanak a közülünk való gyengébbeken és átvéve néhány elszigetelt tábor irányítását, ment ki merre látott.

Egy maroknyi hívő emberrel ellenálltam ennek az utolsó összeomlásnak és a pusztában maradtam, hogy tűrjem a fajtánkra kimondott átkot.

(a Történetek árnyékokkal című, 2006-os kötetből)